PREDAREA VOCABULARULUI LIMBII ROMÂNE CA LIMBĂ STRĂINĂ: STRATEGII ȘI TEHNICI CU SUPORT ÎN LIMBA ENGLEZĂ

CZU: 37.091.3:811.135.1`243`373=111 https://doi.org/10.59295/msdl2025.04

Ana Mihaela, ISTRATE,

Universitatea Româno-Americană, București, România

Rezumat

Articolul analizează importanța predării eficiente a vocabularului în procesul de achiziție a limbii române ca limbă străină, la studenții internaționali, punând accentul pe cele mai eficiente strategii și tehnici de lucru adaptate la nevoile cursanților. Plecând de la premisa că vocabularul reprezintă baza comunicării, am elaborat mai multe strategii didactice, care permit centrarea pe cursant, facilitează învățarea prin asociere cu imagini, bazându-ne pe contexte reale și tehnici de memorare prin repetiție. De asemenea articolul pune accentul pe importanța suportului educațional și face referire la mai multe materiale didactice disponibile în acest moment în comunitatea specialiștilor din România, precum și ajutorul pe care materialele vizuale, platformele digitale și înregistrările îl oferă în facilitarea învățării.

Predarea este abordată din perspectivă funcțional-comunicativă, ceea ce permite integrarea cuvintelor în contexte semnificative, adaptate la nivelul lingvistic și de interes al cursanților. De asemenea vom pune accentul pe importanța tehnicilor care implică învățarea prin proiect, colaborarea în grup, ceea ce contribuie la creșterea nivelului de motivare a acestor cursanți, facilitând un mediu de învățare pozitiv, în care evaluarea nu este percepută ca un element de coerciție, deși se va evidenția faptul că evaluarea este continuă, bazată pe feedback imediat, cu accent deosebit pe învățare productivă și receptivă.

Cuvinte cheie: *vocabularul limbii române ca limbă străină, tehnici de lucru, strategii didactice, platforme digitale, predare comunicativă, învățare receptivă.*

Abstract

The article analyzes the importance of effective vocabulary teaching in the process of acquiring Romanian as a foreign language for international students, emphasizing the most efficient strategies and techniques tailored to learners' needs. Starting from the idea that vocabulary forms the basis of communication, several teaching strategies have been developed to promote learner-centered instruction, facilitate learning through image association, and rely on real-life contexts and memorization techniques through repetition.

The article also highlights the importance of educational support and refers to several teaching materials currently available within the Romanian community of specialists, as well as the assistance provided by visual aids, digital platforms, and recordings that can support learning.

Teaching is approached from a functional-communicative perspective, which allows words to be integrated into meaningful contexts adapted to the learners' linguistic levels and interests. Additionally, emphasis is placed on the importance of techniques involving project-based learning and group collaboration, which help increase learner motivation and foster a positive learning environment—one in which assessment is not perceived as coercive. Nevertheless, it is emphasized that evaluation is continuous, based on immediate feedback, with a particular focus on both productive and receptive learning.

Key words: *Vocabulary of Romanian as a foreign language, work techniques, didactical strategies, digital platforms, communicative teaching, receptive learning.*

Introducere

Atunci când un tânăr se angrenează în procesul de achiziție a unei limbi străine, mai ales când vorbim despre limba română, o limbă provenind din familia limbilor romanice, și probabil una dintre cele mai dificile, prin faptul că a păstrat majoritatea elementelor gramaticale ale limbii latine, vocabularul este probabil cel mai important element pe care acesta trebuie să îl aibă în vedere. Stabilirea obiectivelor precum și clarificarea tipului de motivație (intrinsecă sau extrinsecă) pentru achiziția limbii române, sunt probabil primii pași pe care trebuie să îi aibă în vedere un student internațional.

Programul de anul pregătitor de limba română ca limbă străină are capacitatea de a ghida un cursant către atingerea nivelului prag B1-B2, conform CERF, însă depinde foarte mult de aptitudinile cursantului, de interesul pe care îl are pentru acest proces anevoios, de implicarea și seriozitatea de care dă dovadă, pe parcursul celor nouă luni de program intensiv. Iar profesorul are datoria de a introduce vocabularul prin mai multe metode, mulându-se pe structura grupei de studenți, stimulându-i prin cele mai eficiente și atractive metode de învățare. Tehnicile moderne de predare, bazate pe utilizarea Internetului, prin intermediul tablei interactive, cu fișe de lucru bazate pe elemente vizuale, cu jocuri de rol, proiecte individuale și de grup, studiu în context și în cadrul unor activități pe teren sunt câteva aspecte asupra cărora ne vom îndrepta atenția pe parcursul acestui studiu.

Specialiștii în domeniul achiziției limbilor străine sugerează faptul că expunerea la limbă, sau imersiunea în limba de studiu este cea mai bună metodă de achiziție, fiind nevoie ca studenții să fie implicați activ în acest proces de achiziție a limbii țintă. Acest lucru nu se întâmplă întotdeauna, cu atât mai mult cu cât româna ca limbă străină este doar o variantă de tranziție pentru tinerii care se înscriu la acest program, uni dintre ei nefiind interesați de socializarea cu nativii români sau de imersiunea în limbă prin contactul cu studenții români.

Tocmai de aceea rolul profesorului în clasă este cu atât mai important, asigurând un mediu lingvistic bogat, care să permită achiziția unui bagaj lingvistic cât mai vast, încă din clasă.

Atunci când obiectivul cursului este atingerea nivelului prag B1-B2 într-o perioadă de maxim nouă luni, procesul de predare-învățare trebui să aibă loc într-un mediu lingvistic bogat, bazat pe mai multe metode și tehnici precum:

- Introducerea vocabularului cu ajutorul instrumentelor tehnologice;
- Metoda fișelor de lucru, cunoscute în limba engleză sub numele generic ”flashcards” - – fișe de lucru însoțite de imagini, capabile să faciliteze asimilarea mai rapidă a cuvintelor;
- Metoda imersivă;
- Studiul cuvintelor în context;
- Metoda de achiziție a vocabularului prin joc – aplicații și jocuri online.

Introducerea vocabularului cu ajutorul instrumentelor tehnologice

Tehnologia oferă astăzi din ce în ce mai multe instrumente cu ajutorul cărora vocabularul limbii române ca limbă străină poate fi predat studenților internaționali, cu ajutorul unor resurse online, conținut multimedia, aplicații, care permit activitatea colaborativă și acces la materiale autentice, în timp ce resursele multimedia precum filmele sau podcast-urile pot îmbunătăți înțelegerea și implicarea studenților.

Instrumentele tehnologice diverse pot avea potențialul de a crește motivația, ținând cont de anumiți factori: ritmul individual al cursantului, nivelul de autonomie tehnologică, pregătirea preexistentă, și abilitățile de lucru cu calculatorul ale cursantului. Polok și Starowicz, sugerează în articolul intitulat ”The Usefulness of Various Technological Tools in Enhancing Vocabulary Learning among FL Polish Learners of English” că tehnologia online, precum și jocurile de calculator pot avea un rol benefic, în special în cazul studenților cu aptitudini mai scăzute. Sentimentul de confort, oferit de aceste instrumente se poate reflecta într-o îmbunătățire vizibilă a rezultatelor învățării, iar profesorii intervievați de specialiști au considerat utile aceste instrumente tehnologice, care au fost încorporate în cadrul orelor de limba străină.

Faptul că pe piața manualelor de gramatică a limbii române ca limbă străină sunt mai multe volume, care nu sunt unitar acceptate de centrele universitare, și deci profesorul are la dispoziție cel puțin trei lucrări de acest fel, pentru a putea introduce vocabularul limbii române în context, face și mai utilă abordarea cu ajutorul calculatorului, pentru a putea compensa lipsurile unuia sau altuia dintre materialele didactice alese.

Ajutorul pe care limba engleză ca limbă suport îl oferă în predarea vocabularului limbii române este extraordinar de important, deoarece în mediul online există foarte multe materiale vizuale. Pe de altă parte platformele online, dicționarele online dezvoltate direct în limba română s-au îmbunătățit foarte mult în ultimii ani, oferind instrumente extrem de folositoare în acest sens.

Avem în acest sens dicționarul explicativ online al limbii române (https://dexonline.ro/), care oferă acces la definiții, sinonime, antonime și alte informații despre cuvinte, având la bază mai multe dicționare ale limbii române. Un alt instrument de lucru util este (https://www.dictionardesinonime.ro/), cu ajutorul căruia o persoană poate găsi sinonime, expresii echivalente și antonime pentru cuvintele limbii române, conform dicționarului explicativ DEX. Acesta poate ajuta cursanții să evite repetițiile și să învețe variațiile lexicale ale aceloraşi concepte, îmbunătățind în acelaşi timp și vocabularul expresiv, esențial în redactarea de text sau la formarea discursului oral.

Cea de-a treia platformă utilă pentru profesorii de limba română ca limbă străină, dar mai ales pentru cursanți este (https://www.conjugare.ro/) un website dedicat conjugării verbelor în limba română, ce oferă o bază de date extinsă, cu toate formele verbelor ce pot fi conjugate, permițând cu ajutorul unei bare de căutare găsirea rapidă a conjugării corecte a oricărui verb. https://context.reverso.net/translation/italian-english/retroverso este un program de gestionare a traducerilor în context, precum și de verificare a noțiunilor gramaticale, care poate ajuta utilizatorii să înțeleagă mai bine cuvintele în context.

Toate aceste materiale contribuie semnificativ la achiziția limbii, prin dezvoltarea vocabularului, înțelegerea nuanțelor semantice și îmbunătățirea competențelor de scriere și exprimare.

1. Metoda fişelor de lucru

Metoda fişelor de lucru este extrem de actuală, deşi ea a fost utilizată în toate perioadele istoriei. Acestea au capacitatea de a spori munca independentă a cursantului, solicitându-i propriul efort, atunci când sunt utilizate cu ajutorul tehnicilor speciale de lucru. În acest moment există multiple edituri care publică astfel de materiale vizuale, adesea inspirate din metodica predării limbilor străine precum engleză, franceză sau germană. Această metodă ajută la consolidarea memoriei de scurtă durată, bazându-se pe procesele cognitive. Aceste fişe combină în mod eficient mai multe strategii de memorare într-o limbă străină. Rememorarea activă, repetiția și fragmentarea informațiilor pot lucra împreună pentru a consolida căile neurale pentru achiziția mai eficientă a unei limbi. Adesea cursanții sunt încurajați să își creeze propriile astfel de fişe vizuale, care să se bazeze pe procesele cognitive individuale ale acestora. Specialiştii consideră că utilizarea lor în activități de grup poate declanşa mecanismele de reținere a vocabularului nou învățat.

2. Metoda imersivă

Termenul este împrumutat din limba engleză şi reprezintă una dintre metodele moderne de predare a limbilor străine prin imersiunea în limba țintă, în cazul nostru limba română ca limbă străină. Această abordare are ca scop crearea unei experiențe de învățare naturală, care mimează mediul natural al vorbitorilor nativi, permițând expunerea în contexte variate, care nu pun accentul atât de mult pe procesul de memorare. [1]

Specialiștii vorbesc despre două tehnici: imersiunea totală și parțială. Din discuțiile cu colegii de la Universitatea Ovidius din Constanța, aceasta este metoda preferată de specialiștii catedrei de limba română ca limbă străină, având rezultate impresionante la nivelul comunității de studenți internaționali. Această imersiune se extinde și dincolo de clasă, studenții fiind încurajați să interacționeze în situațiile de zi cu zi cu vorbitorii nativi, inclusiv în activitățile din timpul liber: cumpărături, activități de petrecere a timpului liber, la cinema, la muzeu, etc.

Scopul principal este de a dezvolta competențele de comunicare, permițând studenților să înțeleagă și să fie înțeleși în situații reale. Însă succesul metodei depinde nu numai de abilitățile profesorului, care trebuie să predea multidisciplinar limba, dar să observe și aptitudinile cursanților și capacitatea lor de angajare în acest proces.

De exemplu la Anul pregătitor de limba română ca limbă străină din cadrul Universității Româno-Americane, unde îmi desfășor activitatea didactică, studenții internaționali sunt formați în limba română pe două paliere de limbaj specializat: limbaj medical și limbaj economic. Aceștia de obicei urmează un program de licență, masterat sau specializare în domeniul medical sau o facultate economică. Tocmai de aceea în cadrul universității noastre metoda imersivă este aplicată pe aceste două paliere de limbaj specializat, cu succes mai mare pe filiera medicală, deoarece motivația studenților de a învăța limba română este mai mare, cunoscut fiind faptul că le este necesară limba română în viitoarea interacțiune cu pacienții, nu numai pentru dobândirea cunoștințelor medicale.

Predarea prin metoda imersivă presupune un conținut specializat, ce include utilizările funcționale ale limbii, limbaj academic, elemente de limbaj autentic și limbaj corect din punct de vedere socio-cultural. Spre deosebire de clasele standard de predare a limbii române ca limbă străină, clasele imersive oferă oportunități de a expune studenții la limbajul colocvial. De asemenea, tehnicile de lucru imersive introduc li contextele culturale și sociale ale unei limbi. De exemplu viitorii studenți mediciniști sunt expuși la jargonul de specialitate legat de profesia medicului. Prin aplicarea unei game variate de stiluri de comunicare instructorii pot pregăti cursanții pentru situațiile din viața de zi cu zi, de după absolvirea acestui program.

Printre cele mai importante abilități ale metodei de predare imersive putem enumera:

1) Capacitatea de a utiliza elementele vizuale, limbajul corpului, expresiile și mișcările care completează indicii verbali. Pentru ca un student să se poată angrena în achiziția limbii române ca limbă străină în context, este nevoie ca profesorul să folosească obiecte reale, imagini, video-uri și gesturi care au un sens în limba de predare, permițându-le astfel studenților să dezvolte comprehensiunea fără a primi explicații directe;
2) Capacitatea de a motiva studenții să se mențină în limba țintă, fără a mai apela la limba suport, care în cazul nostru este limba engleză. Studenții sunt încurajați

să răspundă în limba engleză la comenzile și instrucțiunile profesorului, dar pe măsură ce se avansează în program, aceștia sunt descurajați din a mai primi informații în limba suport;

3) Capacitatea de a pune întrebări deschise. Profesorii trebuie să evite întrebările la care studentul poate răspunde doar cu da sau nu. Ei trebuie să provoace cursanții, stimulându-le abilitățile cognitive și permițându-le să aloce un timp mai mare pentru articularea unor răspunsuri coerente. În clasele de imersiune este foarte important ca profesorul să încurajeze studenții să ofere răspunsuri mai lungi și mai variate.
4) Capacitatea de a evalua constant nivelul de comprehensiunea studenților în limba română. Profesorul trebuie să monitorizeze nivelul de înțelegere a studenților prin tehnici care implică întrebări complexe. Metoda trebuie dublată de o evaluare pe parcurs constantă. Un alt aspect important de reținut este faptul că metoda imersivă trebuie folosită în tandem cu celelalte tehnici, astfel încât nivelul de comprehensiune să fie ajustat în funcție și de capacitatea cursanților.

3. Studiul cuvintelor în context

O altă strategie importantă prin care profesorul își poate ajuta studenții să dobândească cunoștințele în limba română este predarea vocabularului în context, furnizând indicii sau sugestii pe. Are textul le furnizează pentru a putea ghici sensul, fără a ne mai baza pe dicționar sau platformele de traducere automată, inclusiv AI sau ChatGPT. De asemenea textul este însoțit de materiale vizuale care pot oferi suport și sugestii. Scopul principal al acestei metode este de a dezvolta capacitatea studenților de a folosi contextul pentru a ghici un cuvânt sau expresie și nu pentru învățarea efectivă a cuvintelor. Atunci când un student se ”încurcă” la un cuvânt necunoscut, poate dificil de pronunțat, este esențial să poată înțelege textul și fără acest cuvânt. Utilizarea contextului nu este o procedură ușoară și adesea este nenaturală. Este nevoie de timp pentru ca un cursant să poată stăpâni această strategie, însă exercițiul este cel care ajută cel mai mult. Studiile au evidențiat faptul că atunci când studenții sunt învățați să folosească indiciile contextuale, devin mai buni la descifrarea definițiilor cuvintelor, comparativ cu cei cărora nu li se predă direct această abilitate. [2]

Există mai multe categorii de indicii pe care profesorul le poate folosi:

- Indicii pentru definiții: termenul este definit direct în text
- Indicii pentru descriere: cuvântul este descris prin informații în context, astfel încât cititorul să poată deduce sensul;
- Indicii pentru sinonime: un cuvânt cu înțeles similar cu cel din context;
- Indicii pentru comparații: termenul este comparat cu alte exemple similare;
- Indicii pentru exemple: un cuvânt sau mai multe cuvinte sunt oferite spre exemplificare

Este foarte important ca profesorul să își pună în gardă cursanții asupra unui aspect important: existența posibilității ca această metodă să nu funcționeze întotdeauna. Cercetările evidențiază faptul că în încercarea de a deriva sensurile cuvintelor în context, aceștia să greșească și să se îndepărteze foarte mult de sensul de bază, adesea prin asociere greșită cu limba suport. Un exemplu în acest sens este cuvântul ”compas” care are un sens cu totul diferit în limba română, față de cel în engleză, iar tendința este de asimilare imediată a sensului din limba engleză. [3]

Acest lucru se poate întâmpla din lipsa unor indicii eficiente sau poate din cauza lipsei de experiență a cursanților în descifrarea acestor indicii. Contextele variază în cantitatea de informații furnizată cititorului. Uneori contextul furnizează o explicație directă a sensurilor cuvântului, așa cum se poate evidenția și în exemplu înțelesului cuvântului ”fotosinteză”: procesul prin care plantele verzi, cu ajutorul luminii solare, transformă dioxidul de carbon și apa în compuși organici și oxigen. Cu alte cuvinte, plantele își produc singure hrana, folosind lumina soarelui ca sursă de energie. (definiție conform ChatGPT)

4. Metoda achiziției de vocabular prin joc

Achiziția limbii române ca limbă străină poate fi semnificativ îmbunătățită cu ajutorul jocurilor, ce reprezintă o metodă antrenantă și motivațională, la orice vârstă, care poate ajuta la îmbunătățirea vocabularului, reducând nivelul de anxietate și stres cu privire la o limbă dificilă, poate crește nivelul de încredere al cursanților și poate încuraja participarea activă la activitățile practice de predareînvățare.

Experiența ultimilor ani și avansul oferit de inteligența artificială ne poate ajuta să dezvoltăm nenumărate tipuri de jocuri, atât online pe platformele digitale, dar mai ales pe hârtie, permițând în acest fel cursanților să se implice efectiv în rezolvarea acestor jocuri. Toate acestea transformă achiziția vocabularului tematic al limbii române ca limbă străină într-un proces mai puțin anevoios și mai prietenos cu studentul.

Un exemplu în acest sens este jocul ”Valiza de vacanță” pe care ChatGPT l-a creat pe baza unor instrucțiuni pe care le-am generat pe platformă: un joc didactic interactiv, amuzant și eficient, creat special pentru studenții care învață limba română ca limbă străină, cu scopul de a se familiariza cu vocabularul articolelor vestimentare. Platforma a oferit nenumărate instrucțiuni pe care profesorul le poate folosi în mod constructiv în anumite ore, în special spre sfârșitul programului, atunci când nivelul de atenție și concentrare al studenților scade. Printre obiectivele didactice ale acestor jocuri putem enumera: consolidarea vocabularului pe categorii de substantive, exersarea articolelor hotărâte și nehotărâte și acordul adjectivului cu substantivul, precum și dezvoltarea comunicării orale. În același fel jocul poate fi diversificat: ”Amenajează camera!”, pentru recunoașterea și utilizarea corectă a denumirii obiectelor de mobilier, ”Cine locuiește în curtea mea?” pentru recunoașterea denumirii animalelor domestice, iar platforma poate genera nenumărate alte jocuri, în funcție de instrucțiunile introduse.

Rolul acestor jocuri didactice în achiziția limbii române ca limbă străină, chiar și în cazul adulților, deși în foarte multe cazuri literatura de specialitate se referă la achiziția susținută de jocuri numai până la o anumită vârstă, este esențial și multifuncțional. Ele sunt instrumente pedagogice adaptabile ușor la nevoile specifice ale cursanților, facilitând învățarea activă și contextualizată, dezvoltând competențele de comunicare și facilitând învățarea integrată nu numai prin stimularea vocabularului, dar și a construcțiilor gramaticale (articol hotărât, nehotărât, pluralul substantivelor, acordul adjectivului cu substantivul, verbe), într-un mod holistic, reducând anxietatea lingvistică și sprijinind repetiția și reciclarea vocabularului.

Predarea limbii române ca limbă străină cu ajutorul limbii engleze ca limbă suport și bazânduse pe mai multe metode ce implică atât apelul la tehnologie, cât și tehnici de imersiune directă în limbă pot fi extrem de utile la nivel academic. Cu toate acestea eficiența poate varia în funcție de mai mulți factori, printre care cel mai important este nivelul de cunoștințe la limba engleză al cursanților, dar mai importantă decât orice este motivația cursanților care se pot angrena sau nu într-un proces complet de imersiune în limba de studiu, pentru a putea dobândi fluență și pentru a atinge un nivel ridicat de adaptare culturală.

Bibliografie

[1] Borș, Monica, 2016 – *Aspecte privind metodele folosite în predarea limbii române ca limbă străină sau despre "cel mai lesnicios extract al sistemului de învățătură a limbii române", Revista Transilvania, 12/2016, Sibiu*

[2] Kuhn&Stahl, 1998, *Teaching children to learn word meanings from context: A synthesis and some questions*. Journal of Literacy Research, 30, 119-138.

[3] Pressley et al., 2007, Landmark vocabulary instructional research and the vocabulary instructional research that makes sense now. In R. K. Wagner, A. E. Muse, & K. R. Tannenbaum (Eds.), *Vocabulary acquisition: Implications for reading comprehension* (pp. 205–232). The Guilford Press.

[4] Fisher, D., & Frey, N. (2008). Word wise and content rich: Five essential steps to teaching academic vocabulary. Portsmouth, NH: Heinemann.

- https://dexonline.ro/
- https://www.dictionardesinonime.ro/
- https://www.conjugare.ro/
- https://context.reverso.net/translation/italian-english/retroverso